

CĂTĂLIN - PETRU NICOLESCU
MĂDĂLINA - GEORGIA NICOLESCU

MATEMATICĂ

clasa a X-a

- ALGEBRĂ
- GEOMETRIE
- TRIGONOMETRIE

SINTEZE DE TEORIE
EXEMPLE REZOLVATE
EXERCII ȘI PROBLEME

- Fixarea cunoștințelor
- Aprofundarea cunoștințelor
- Performanță
- Autoevaluare
- Evaluare sumativă

CUPRINS

	E*	R**
Capitolul I. PUTERI ȘI RADICALI		
1. Radicalul de ordinul n , $n \in \mathbb{N}$, $n \geq 2$		
Breviar de teorie	6	
Probleme propuse	7	358
2. Puteri cu exponent rațional. Puteri cu exponent real		
Breviar de teorie	12	
Probleme propuse	14	360
3. Logaritmi		
Breviar de teorie	18	
Probleme propuse	20	361
Teste de evaluare	25	365
Capitolul II. NUMERE COMPLEXE		
1. Forma algebrică a unui număr complex		
Breviar de teorie	28	
Probleme propuse	30	367
2. Rezolvarea în $\mathbb{C}$ a ecuației de gradul al doilea, cu coeficienți reali.		
Ecuații bipătrate		
Breviar de teorie	34	
Probleme propuse	35	370
3. Forma trigonometrică a unui număr complex.		
Aplicații ale numerelor complexe în geometrie		
Breviar de teorie	39	
Probleme propuse	50	372
Teste de evaluare	54	376
Capitolul III. FUNCȚII INJECTIVE. FUNCȚII SURJECTIVE. FUNCȚII BIJECTIVE. FUNCȚII INVERSABILE		
1. Funcții injective		
Breviar de teorie	56	
Probleme propuse	62	377
2. Funcții surjective		
Breviar de teorie	65	
Probleme propuse	70	379
3. Funcții bijective. Funcții inversabile		
Breviar de teorie	74	
Probleme propuse	80	381
Addendă	86	
Teste de evaluare	89	385
Capitolul IV. FUNCȚII. ECUAȚII. INECUAȚII		
1. Funcția putere cu exponent natural. Funcția radical		
Breviar de teorie	91	
Probleme propuse	93	387
2. Funcția exponențială. Funcția logaritmică		
Breviar de teorie	96	
Probleme propuse	99	390

* E - enunțuri

** R - răspunsuri, rezolvări

3. Funcții trigonometrice directe		
Breviar de teorie	102	
Probleme propuse	106	393
4. Funcții trigonometrice inverse		
Breviar de teorie	109	
Probleme propuse	119	395
5. Ecuații iraționale. Inecuații iraționale		
Breviar de teorie	123	
Probleme propuse	125	399
6. Ecuații exponențiale. Sisteme de ecuații exponențiale		
Breviar de teorie	128	
Probleme propuse	130	403
7. Ecuații logaritmice. Sisteme de ecuații logaritmice		
Breviar de teorie	134	
Probleme propuse	136	406
8. Inecuații exponențiale. Inecuații logaritmice		
Breviar de teorie	141	
Probleme propuse	144	409
9. Ecuații trigonometrice. Inecuații trigonometrice		
Breviar de teorie	148	
A. Ecuații trigonometrice fundamentale	148	
A.1. Ecuații trigonometrice fundamentale cu argument simplu	148	
1° $\sin x = a$	148	
2° $\cos x = a$	150	
3° $\operatorname{tg} x = a$	152	
4° $\operatorname{ctg} x = a$	153	
A.2. Ecuații trigonometrice fundamentale cu argument compus	154	
B. Ecuații trigonometrice elementare	155	
C. Ecuații trigonometrice reducibile la ecuații algebrice	159	
D. Ecuații trigonometrice liniare	162	
E. Ecuații trigonometrice omogene	166	
F. Ecuații simetrice în sinus și cosinus de același argument	168	
G. Ecuații care se rezolvă prin transformarea sumei în produs sau invers	170	
H. Ecuații trigonometrice care se rezolvă prin mulțimea de imagini	171	
I. Ecuații trigonometrice cu arcfuncții	172	
J. Ecuații trigonometrice cu parametru real	174	
INECUAȚII TRIGONOMETRICE		
A. Inecuații de forma: $\sin x \geq a$; $\sin x > a$; $\sin x < a$; $\sin x \leq a$	179	
B. Inecuații de forma: $\cos x \geq a$; $\cos x > a$; $\cos x < a$; $\cos x \leq a$	184	
C. Inecuații de forma: $\operatorname{tg} x \geq a$; $\operatorname{tg} x > a$; $\operatorname{tg} x < a$; $\operatorname{tg} x \leq a$	186	
D. Inecuații de forma: $\operatorname{ctg} x \geq a$; $\operatorname{ctg} x > a$; $\operatorname{ctg} x < a$; $\operatorname{ctg} x \leq a$	187	
E. Inecuații trigonometrice reducibile la inecuații algebrice	189	
F. Inecuații care conțin produse sau rapoarte de expresii trigonometrice	190	
Probleme propuse	194	412
Teste de evaluare	198	417

Capitolul V. METODE DE NUMĂRARE.

ELEMENTE DE COMBINATORICĂ

1. Probleme de numărare		
Breviar de teorie	203	
Probleme propuse	209	420

2. Permutările elementelor unei mulțimi finite cu n elemente		
Breviar de teorie	211	
Probleme propuse	213	421
3. Aranjamente de n elemente luate câte k elemente.		
Combinări de n elemente luate câte k elemente		
Breviar de teorie	215	
Probleme propuse	220	422
4. Binomul lui Newton		
Breviar de teorie	223	
Probleme propuse	226	423
Teste de evaluare	230	427

Capitolul VI. MATEMATICI FINANCIARE

1. Procente. Dobânzi. Taxa pe valoarea adăugată (T.V.A.)		
Breviar de teorie	232	
Probleme propuse	235	428
2. Elemente de statistică matematică		
Breviar de teorie	239	
Probleme propuse	243	429
3. Elemente de calculul probabilităților		
Breviar de teorie	247	
Probleme propuse	272	432
Teste de evaluare	277	434

Capitolul VII. GEOMETRIE

1. Reper cartezian în plan. Distanța dintre două puncte.		
Coordonatele mijlocului unui segment		
Breviar de teorie	279	
Probleme propuse	281	435
2. Coordonatele unui vector într-un reper cartezian		
Breviar de teorie	284	
Probleme propuse	290	437
3. Ecuația dreptei într-un reper cartezian		
Breviar de teorie	294	
Probleme propuse	306	438
4. Drepte paralele. Drepte perpendiculare. Unghiul dintre două drepte		
Breviar de teorie	309	
Probleme propuse	311	440
5. Distanțe într-un reper cartezian. Arii într-un reper cartezian		
Breviar de teorie	314	
Probleme propuse	320	443
Teste de evaluare	322	445

Capitolul VIII. PROBLEME ȘI TESTE RECAPITULATIVE

1. Probleme recapitulative de calcul vectorial	327	448
2. Probleme recapitulative de geometrie într-un reper cartezian din plan	334	459
3. Teste recapitulative de trigonometrie	339	466

Bibliografie selectivă		478
------------------------------	--	-----

Puteri și radicali

1. Radicalul de ordinul n , $n \in \mathbb{N}$, $n \geq 2$

Breviar de teorie

Definiție: Fie numerele $n \in \mathbb{N}$, $n \geq 2$ și $a \in \mathbb{R}$, $a \geq 0$. Numim *radical de ordin n* al numărului real pozitiv a , unicul număr real pozitiv t , a cărui putere de exponent n este numărul a (foarte apropiat de a , mai mic sau egal cu a).

Observații:

1) Radicalul de ordin n al numărului real pozitiv a se notează $\sqrt[n]{a}$ și avem echivalența: $\sqrt[n]{a} = t \Leftrightarrow t^n = a$, unde $t \geq 0$.

2) Dacă $n = 2$, atunci notăm $\sqrt{a}$ în loc de $\sqrt[2]{a}$.

Definiție: Fie numerele $n \in \mathbb{N}$, $n \geq 3$, n impar și $a \in \mathbb{R}$, $a < 0$. Numim *radical de ordin n* (n impar) al numărului real negativ a , unicul număr real negativ t a cărui putere de exponent n este numărul a (foarte apropiat de a , mai mic sau egal cu a).

$\sqrt[n]{a} = t \Leftrightarrow t^n = a$, unde $t < 0$.

Proprietățile radicalilor

Fie numerele $m, n, p \in \mathbb{N}$, $n \geq 2$, $m \geq 2$ și $a, b \in \mathbb{R}$, $a \geq 0$, $b > 0$.

$$1) \sqrt[n]{a^m} = \sqrt[n]{a^m} \quad 2) \sqrt[n]{a^n b} = a \sqrt[n]{b} \quad 3) \sqrt[n]{ab} = \sqrt[n]{a} \cdot \sqrt[n]{b}$$

$$4) \sqrt[n]{\frac{a}{b}} = \frac{\sqrt[n]{a}}{\sqrt[n]{b}} \quad 5) (\sqrt[n]{a})^m = \sqrt[n]{a^m} \quad 6) \sqrt[m]{\sqrt[n]{a}} = \sqrt[m \cdot n]{a}$$

Formulele radicalilor compuși (suprapuși)

Dacă $a, b \in [0, +\infty)$, $a^2 \geq b$ și $c = \sqrt{a^2 - b}$, atunci sunt adevărate relațiile și avem echivalența:

$$1) \sqrt{a + \sqrt{b}} = \sqrt{\frac{a+c}{2}} + \sqrt{\frac{a-c}{2}} \quad 2) \sqrt{a - \sqrt{b}} = \sqrt{\frac{a+c}{2}} - \sqrt{\frac{a-c}{2}}$$

Probleme rezolvate

1. Ordonăți crescător numerele: $\sqrt{2}$, $\sqrt[3]{3}$, $\sqrt[4]{5}$, $\sqrt[6]{4}$, $\sqrt[12]{60}$.

Rezolvare: Folosim formula $\sqrt[m]{x} = \sqrt[mn]{x^n}$, $m, n \in \mathbb{N} \setminus \{0, 1\}$.

$$\text{Avem: } \sqrt{2} = \sqrt[12]{64}, \sqrt[3]{3} = \sqrt[12]{81}, \sqrt[4]{5} = \sqrt[12]{125}, \sqrt[6]{4} = \sqrt[12]{16}.$$

$$\text{Rezultă: } \sqrt[6]{4}, \sqrt[12]{60}, \sqrt{2}, \sqrt[3]{3}, \sqrt[4]{5}.$$

2. Determinați numărul $x \in (0, +\infty)$ care verifică egalitatea: $\sqrt{x}\sqrt{x} = \sqrt[3]{2\sqrt[3]{x}}$.

Rezolvare: Avem $x\sqrt{x} = x \cdot x^{\frac{1}{2}} = x^{\frac{3}{2}}$, $\sqrt{x}\sqrt{x} = \left(x^{\frac{3}{2}}\right)^{\frac{1}{2}} = x^{\frac{3}{4}}$.

$$2\sqrt[3]{x} = \sqrt[3]{8x}; \sqrt[3]{2\sqrt[3]{x}} = \sqrt[9]{8x} = (8x)^{\frac{1}{9}}.$$

$$\text{Rezultă că: } x^{\frac{3}{4}} = 8^{\frac{1}{9}} \cdot x^{\frac{1}{9}} \Leftrightarrow x^{\frac{3}{4} - \frac{1}{9}} = 2^{\frac{3}{9}} \Leftrightarrow x^{\frac{23}{36}} = 2^{\frac{1}{3}} \Leftrightarrow x = \left(2^{\frac{1}{3}}\right)^{\frac{36}{23}} \Leftrightarrow x = 2^{\frac{12}{23}}.$$

3. Fie $p(x) = x^3 - 3x^2 - 3x - 1$ și $x_0 = 1 + \sqrt[3]{2} + \sqrt[3]{4}$. Calculați $p(x_0)$.

Rezolvare: Cu ajutorul formulei $(a-1)^3$, $p(x)$ se mai poate scrie:

$$p(x) = (x-1)^3 - 6x. \text{ Astfel putem calcula:}$$

$$p(x_0) = (\sqrt[3]{2} + \sqrt[3]{4})^3 - 6 - 6\sqrt[3]{2} - 6\sqrt[3]{4} = 2 + 4 + 6\sqrt[3]{2} + 6\sqrt[3]{4} - 6 - 6\sqrt[3]{2} - 6\sqrt[3]{4} = 0.$$

4. Demonstrați că există $x \in \mathbb{R}^*$, astfel încât $x^3 + x^2 + x + \frac{1}{3} = 0$.

Rezolvare: Cu ajutorul formulei $(a+1)^3$, membrul drept al ecuației se

mai poate scrie: $2x^3 + (x+1)^3 = 0$. Aplicăm formula $a^3 + b^3$ și obținem:

$$(\sqrt[3]{2}x + x + 1)(a^2 + b^2 - ab) = 0, \text{ unde } a = \sqrt[3]{2}x, b = x + 1 \text{ și } a^2 + b^2 - ab \neq 0.$$

$$\text{Rezultă că } x = -\frac{1}{\sqrt[3]{2} + 1}.$$

Probleme propuse

1. Calculați valorile următorilor radicali:

- a) $\sqrt{9}$;   b) $\sqrt{196}$;   c) $\sqrt[3]{8}$;   d) $\sqrt[3]{216}$;
e) $\sqrt[4]{81}$;   f) $\sqrt[4]{625}$;   g) $\sqrt[5]{1}$;   h) $\sqrt[5]{100000}$.

2. Calculați valorile următorilor radicali:

- a) $\sqrt[3]{-8}$;   b) $\sqrt[3]{-343}$;   c) $\sqrt[5]{-32}$;   d) $\sqrt[5]{-243}$;
e) $\sqrt[7]{-1}$;   f) $\sqrt[7]{-10000000}$;   g) $\sqrt[9]{-512}$;   h) $\sqrt[9]{-0,000000001}$.

3. Stabiliți valorile următorilor radicali:

- a) $\sqrt{2^{100}}$;   b) $\sqrt{3^{40}}$;   c) $\sqrt[3]{2^{60}}$;   d) $\sqrt[3]{5^{21}}$;
 e) $\sqrt[4]{7^{100}}$;   f) $\sqrt[4]{11^{28}}$;   g) $\sqrt[6]{7^{600}}$;   h) $\sqrt[6]{10^{420}}$;
 i) $\sqrt[3]{(-2)^{51}}$;   j) $\sqrt[5]{(-3)^{1005}}$;   k) $\sqrt[7]{(-5)^{707}}$;   l) $\sqrt[9]{(-9)^{99}}$;
 m) $\sqrt[4]{(-2)^{24}}$;   n) $\sqrt[6]{(-3)^{78}}$;   o) $\sqrt[8]{(-5)^{1000}}$;   p) $\sqrt[10]{(-6)^{150}}$.

4. Calculați:

- a) $\sqrt{36} + 2 \cdot \sqrt{0} - 3\sqrt{16}$;   b) $\sqrt[3]{64} + \sqrt[3]{-27} + 5\sqrt[3]{-1} + \sqrt[3]{1000}$;
 c) $3\sqrt[4]{16} + 2\sqrt[4]{625} - 5\sqrt[4]{10000}$;   d) $\sqrt{\frac{9}{4}} + \sqrt[3]{-\frac{27}{8}} + \sqrt[4]{\frac{1}{16}} + \sqrt[5]{\frac{243}{32}}$;
 e) $\sqrt[3]{0,000001} \cdot \sqrt[4]{5^8} \cdot \sqrt{16}$;   f) $\frac{\sqrt[3]{27} \cdot \sqrt[5]{32}}{\sqrt[6]{4096} \cdot \sqrt[4]{81}}$.

5. Determinați partea întreagă a următoarelor numere reale:

- a) $\sqrt{11}$;   b) $\sqrt{83}$;   c) $\sqrt[3]{26}$;   d) $\sqrt[3]{28}$;
 e) $\sqrt[4]{14}$;   f) $\sqrt[4]{24}$;   g) $\sqrt[3]{-11}$;   h) $\sqrt[3]{-32}$;
 i) $\sqrt[5]{-25}$;   j) $\sqrt[3]{-40}$;   k) $\sqrt[6]{1000}$;   l) $\sqrt[6]{2000}$.

6. Determinați partea întreagă a numerelor reale:

- a) $\sqrt{2}, \sqrt{2+\sqrt{2}}, \sqrt{2+\sqrt{2+\sqrt{2}}}$;
 b) $\sqrt[3]{6}, \sqrt[3]{6+\sqrt[3]{6}}, \sqrt[3]{6+\sqrt[3]{6+\sqrt[3]{6}}}$;
 c) $\underbrace{\sqrt{2+\sqrt{2+\dots+\sqrt{2}}}}_{2003 \text{ radicali}}, \underbrace{\sqrt[3]{6+\sqrt[3]{6+\dots+\sqrt[3]{6}}}}_{100 \text{ radicali}}$.

7. Pentru ce valori ale numărului $x \in \mathbb{R}$, au loc egalitățile?

- a) $\sqrt{x^2} = x$;   b) $\sqrt{x^2} = -x$;   c) $\sqrt[3]{x^3} = x$;   d) $\sqrt[3]{x^3} = -x$;
 e) $\sqrt[4]{x^4} = x$;   f) $\sqrt[4]{x^4} = -x$;   g) $\sqrt[6]{(x+1)^6} = x+1$;   h) $\sqrt[6]{(x+1)^6} = -x-1$;
 i) $\sqrt[4]{(x-1)^4} + \sqrt[3]{x^3} = 2x-1$;   j) $\sqrt[6]{(x-1)^6} + \sqrt[5]{x^5} = 1$.

8. Pentru ce valori ale numărului $x \in \mathbb{R}$, sunt definite următoarele expresii?

- a) $\sqrt{x^2 - 3x}$;   b) $\sqrt{-x^2 + 3x - 2}$;   c) $\sqrt[4]{2x-1}$;
 d) $\sqrt[4]{\frac{x+1}{x-1}}$;   e) $\sqrt[3]{x^2 + x - 2}$;   f) $\sqrt[3]{\frac{x+2}{x^2 - 4x + 3}}$;
 g) $\sqrt[5]{\frac{1}{x-1}}$;   h) $\sqrt[6]{x^2 - x + 1}$;   i) $\sqrt[8]{\frac{x^2 - 4}{x^2 - 9}}$;

5. Ecuații iraționale. Inecuații iraționale

Breviar de teorie

- Se numește *ecuație* (respectiv *inecuație*) *irațională* orice ecuație (respectiv inecuație) în care necunoscuta se află sub cel puțin un radical.

Exemple: $\sqrt{x-1} = 2$, $\sqrt{x} + \sqrt[3]{x} = 3$; $\sqrt{x+1} \geq x$.

- Prima etapă în cadrul rezolvării ecuațiilor (respectiv inecuațiilor) iraționale este punerea condițiilor de existență a radicalilor (pentru radicalii de ordin par).
- Pentru rezolvarea ecuațiilor iraționale se pun și condiții de compatibilitate a acestora (ambii membri ai ecuației trebuie să aibă același semn).
- Metoda obișnuită de rezolvare a ecuațiilor (respectiv a inecuațiilor) iraționale constă în eliminarea radicalilor, fie ridicând ambii membri la puteri convenabile, fie efectuând diferite substituții pentru a reduce ecuațiile (respectiv inecuațiile) iraționale la ecuații (respectiv inecuații) deja studiate (de exemplu, ecuațiile de gradul I sau II sau inecuațiile de gradul I sau II).
- Ultima etapă în cadrul rezolvării ecuațiilor iraționale constă în verificarea soluțiilor obținute atât în ecuația inițială, cât și în domeniul de existență al ecuației adică efectuarea probei (pentru a fi convinși că „soluțiile obținute” nu sunt *soluții străine*, introduse prin ridicarea la putere a ecuației iraționale).

Probleme rezolvate

1. Rezolvați în $\mathbb{R} \setminus \{-2\}$ următoarea ecuație irațională: $x = \sqrt[3]{\frac{2x+1}{x+2}}$.

Rezolvare:

Domeniul de existență este dat în ipoteză.

Ridicăm ecuația la cub în ambii membri și obținem: $x^3 = \frac{2x+1}{x+2}$ sau

$$x^4 + 2x^3 - 2x - 1 = 0 \text{ sau } (x^2 - 1)(x^2 + 1) + 2x(x^2 - 1) = 0 \Leftrightarrow (x^2 - 1)(x + 1)^2 = 0.$$

Mulțimea soluțiilor este $\{-1, 1\}$.

Observație: fiind o ecuație de gradul patru, are patru rădăcini, adică

$$x_1 = x_2 = x_3 = -1, x_4 = 1.$$

2. Rezolvați în $\mathbb{R}$ următoarea ecuație irațională: $\sqrt[3]{8+x} + \sqrt[3]{8-x} = 4$.

Rezolvare:

Domeniul de existență este dat în ipoteză.

Ridicăm ecuația la cub în ambii membri și obținem:

$$8 + x + 8 - x + 3\sqrt[3]{8+x} \cdot \sqrt[3]{8-x} \cdot (\sqrt[3]{8+x} + \sqrt[3]{8-x}) = 4 \Rightarrow$$

$$8 + x + 8 - x + 3\sqrt[3]{8+x} \cdot \sqrt[3]{8-x} \cdot 4 = 64 \Rightarrow 16 + 3\sqrt[3]{8+x} \cdot \sqrt[3]{8-x} \cdot 4 = 64 \Rightarrow$$

$$3\sqrt[3]{8+x} \cdot \sqrt[3]{8-x} = 12 \Rightarrow \sqrt[3]{64-x^2} = 4 \text{ sau } 64-x^2 = 64, \text{ deci } x^2 = 0.$$

Această ecuație de gradul al doilea are rădăcinile $x_1 = x_2 = 0$.

Mulțimea soluțiilor este $\{0\}$.

3. Rezolvați în $\mathbb{R}$ următoarea ecuație irațională: $\sqrt[3]{x+1} + \sqrt[3]{x+2} + \sqrt[3]{x-1} = 0$.

Rezolvare:

Domeniul de existență este dat în ipoteză.

Dacă $a + b + c = 0$, atunci, din dezvoltarea

$$(a + b + c)^3 = a^3 + b^3 + c^3 + 3(a + b + c)(ab + bc + ca) - 3abc,$$

obținem: $a^3 + b^3 + c^3 = 3abc$.

Efectuăm substituțiile: $a = \sqrt[3]{x+1}, b = \sqrt[3]{x+2}, c = \sqrt[3]{x-1}, a, b, c \in \mathbb{R}$, deoarece radicalii sunt de ordin impar.

$$\text{Rezultă } x+1+x+2+x-1 = 3\sqrt[3]{(x+1)(x+2)(x-1)} \text{ sau}$$

$$(3x+2)^3 = 27(x+1)(x+2)(x-1) \Leftrightarrow$$

$$27x^3 + 54x^2 + 36x + 8 = 27(x^2 - 1)(x+2) \Leftrightarrow 36x + 8 = -27x - 54 \Leftrightarrow x = -\frac{62}{63}.$$

Verificare:

Prin calcul direct rezultă că $x = -\frac{62}{63}$ este soluția unică a ecuației.

4. Rezolvați inecuația irațională: $\sqrt{3x} + \sqrt{x+1} \leq 5$.

Rezolvare:

$$\text{Domeniul de existență este } \begin{cases} 3x \geq 0 \\ x+1 \geq 0 \end{cases} \Leftrightarrow x \in [0, +\infty).$$

$$\text{Ridicăm inegalitatea la pătrat: } 3x + x + 1 + 2\sqrt{3x(x+1)} \leq 25 \text{ sau}$$

$$2\sqrt{3x(x+1)} \leq 24 - 4x \Leftrightarrow \sqrt{3x(x+1)} \leq 12 - 2x.$$

Inegalitatea este valabilă numai dacă $12 - 2x \geq 0$, deoarece membrul stâng este pozitiv. Deci $x \in (-\infty, 6]$ și cum $x \in [0, +\infty)$, obținem $x \in [0, 6]$.

Ridicăm inegalitatea precedentă la pătrat și obținem:

$$3x(x+1) \leq 144 - 48x + 4x^2 \Leftrightarrow$$

$$x^2 - 51x + 144 \geq 0 \Leftrightarrow (x-3)(x-48) \geq 0 \Leftrightarrow x \in (-\infty, 3] \cup [48, +\infty).$$

Mulțimea soluțiilor inecuației date se determină rezolvând sistemul:

$$\begin{cases} x \in [0, +\infty) \\ x \in (-\infty, 6] \\ x \in (-\infty, 3] \cup [48, +\infty) \end{cases} \Rightarrow x \in [0, 3]. \text{ Mulțimea soluțiilor este } [0, 3].$$

Probleme propuse

1. Rezolvați următoarele ecuații iraționale:

a) $\sqrt{x+2} = 3$;   b) $\sqrt{2x-1} = 5$;   c) $\sqrt{3x-2} = -3$;
d) $\sqrt{x^2-7} = 3$;   e) $\sqrt{2x^2+x+4} = \sqrt{7}$;   f) $\sqrt{4-x^2} = \sqrt{3}$.

2. Rezolvați următoarele ecuații iraționale:

a) $\sqrt[3]{x-1} = 2$;   b) $\sqrt[3]{3x-2} = 1$;   c) $\sqrt[3]{2x-3} = -5$;
d) $2\sqrt[3]{x+7} = 0$;   e) $\sqrt[3]{x^2-2x} = -1$;   f) $\sqrt[3]{2x^2-5x+4} = \sqrt[3]{2}$.

3. Rezolvați următoarele ecuații iraționale ($n \in \mathbb{N}^*$, $n \geq 2$):

a) $\sqrt[n]{x-2} = 2$;   b) $\sqrt[n]{2x^2-x+3} = -1$;   c) $\sqrt[n]{5x-2} = 3$;
d) $\sqrt[n]{x^2-x-1} = -1$;   e) $\sqrt[n]{2x+3} = 1$;   f) $\sqrt[2n+1]{3x+2} = -1$.

4. Rezolvați următoarele ecuații iraționale:

a) $\sqrt{x+1} = \sqrt{2x-1}$;   b) $\sqrt{3x-2} = \sqrt{x-3}$;   c) $\sqrt[4]{x^2-3} = \sqrt{x-2}$;
d) $\sqrt[4]{2x^2-3x+1} = \sqrt{x+1}$;   e) $\sqrt[3]{2x-3} = \sqrt[3]{3x-1}$;   f) $\sqrt[3]{2x^2-x+1} = \sqrt[3]{x^2+1}$;
g) $\sqrt[6]{3x^2-x+4} = \sqrt[3]{x-2}$;   h) $\sqrt[6]{2x^2-4} = \sqrt[3]{x}$.

5. Rezolvați următoarele ecuații iraționale:

a) $\sqrt{1-x} = x+1$;   b) $3\sqrt{x+1} = x+1$;
c) $\sqrt{1+x^2} = x+1$;   d) $\sqrt{4-x^2} = 1-x$;
e) $\sqrt{x^2-3x+2} = 3-x$;   f) $\sqrt{x^2+9} + x - 7 = 0$.

6. Rezolvați următoarele ecuații iraționale:

a) $\sqrt{x-2} - \sqrt{3-x} = 1$;   b) $\sqrt{x-5} + \sqrt{10-x} = 3$;
c) $\sqrt{x-1} + \sqrt{x-3} = 1$;   d) $\sqrt{x+4} + \sqrt{2x+7} = 2$;
e) $\sqrt{x-1} + \sqrt{3x-2} = 3$;   f) $\sqrt{x+1} + \sqrt{x+6} = 5$;
g) $\sqrt{8-x} + \sqrt{x-3} = 3$;   h) $\sqrt{1+x} - \sqrt{1-x} = x$.

7. Rezolvați următoarele ecuații iraționale:

a) $\sqrt{x+9} + \sqrt{x+1} = \sqrt{4x+16}$;   b) $\sqrt{2x-1} - \sqrt{x-1} = \sqrt{2x-9}$;
c) $\sqrt{x-2} + \sqrt{x+1} = \sqrt{x+6}$;   d) $\sqrt{x+1} - \sqrt{x-1} = \sqrt{2x-1} - 1$;
e) $\sqrt{x+1} + \sqrt{x+9} = \sqrt{x} + \sqrt{x+16}$;   f) $\sqrt{x-1} + \sqrt{2x+1} = 2\sqrt[4]{2x^2-x-1}$.

8. Rezolvați următoarele ecuații iraționale:

a) $\frac{2\sqrt{x+1} + 3\sqrt{x-2}}{3\sqrt{x+1} + \sqrt{x-2}} = 1$;   b) $\frac{2\sqrt{x+3} + \sqrt{x+10}}{3\sqrt{x+3} - \sqrt{x+10}} = 2$;